

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže Joštova 8, Brno	
Došlo: - 3 -02- 1999	
Číslo: 897/99	Vyřizuje: Dr. Holm
Přílohy:	

2 A 8/98 - 20

ČESKÁ REPUBLIKA

19. II. 1999
62/99/200r

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobce Kabel Plus Severní Čechy a.s., se sídlem 460 31 Liberec 3, Sázavská 2, zast. JUDr. Jindřiškou Munkovou, advokátkou se sídlem 170 00 Praha 7, Veletřní 19, proti žalovanému Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Joštova 8, Brno, o žalobě na přezkoumání rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 23.6.1998 č.j. R 34/97,

t a k t o :

I. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 23.6.1998 č.j. R 34/97 se v bodech 1 a 2 z r u š u j e a věc se žalovanému v r a c í k dalšímu řízení.

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 3.15,- Kč, a to do 30-ti dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í

Žalobou podanou u Vrchního soudu v Olomouci se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) ze dne 25.6.1998 č.j. 34/97, kterým bylo změněno rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 13.6.1997 č.j. S 141/96-230 tak, že podle tohoto nového rozhodnutí žalobce tím, že v době od 1.4.1996 do června 1997 vynucoval po uživatelích kabelové televize, s nimiž měl uzavřeny smlouvy o provozu a užívání sítě televizních kabelových rozvodů (dále jen „TKR“) a na ně navazující licence na programovou nabídku, nové smlouvy, opravňující provozovatele provést jednostranně změnu výše ceny, a to bez zdůvodnění, zneužil monopolní postavení na trhu služeb, spočívajících v dodávkách televizního signálu prostřednictvím kabelového rozvodu, čímž porušil ustanovení § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže ve znění zák.č. 495/1992 Sb. a zák.č. 286/1993 Sb. (dále jen „zákon“). Podle druhého bodu tohoto rozhodnutí se na základě ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) zákona další (pokračující) zneužívání monopolního postavení, způsobem uvedeným v bodě 1 tohoto rozhodnutí, zakazuje. Podle třetího bodu bylo zrušeno rozhodnutí uvedené pod bodem 3 rozhodnutí prvostupňového orgánu týkající se uložení pokuty.

Žaloba byla opřena o otázku, zda přichází v úvahu aplikace § 9 zákona, protože je třeba beze zbytku zjistit, zda žalobce má na relevantním trhu monopolní postavení a zda by přicházelo v úvahu posouzení žalobcova jednání jen podle generální klauzule a nikoliv podle zvláštní skutkové podstaty § 9 odst. 3 písm. a) zákona, které vyžaduje nejen přímé nebo nepřímé vynucování smluvních podmínek, ale také, aby tyto podmínky byly nepřiměřené. Dále, zda sjednaný a prováděný způsob změn ceny, tedy jejich zvyšování, se kterým je nutné počítat u každého zboží, je vynucováním změny smlouvy. V žalobě se uvádí, že v konkrétní lokalitě, pro níž Rada ČR vydala žalobci rozhodnutí o registraci provozovatele vysílání v kabelových

rozvodech, působí i na území jednotlivých obcí vedle žalobce současně ještě další tři společnosti poskytující obdobné služby, a nebylo tudíž zkoumáno žalobcovo postavení na geografickém relevantním trhu v těchto lokalitách ve vztahu k ostatním způsobům zajištění přenosu televizního signálu, které jsou porovnatelné a v základní části nabídky zcela zastupitelné. Ve vztahu k aplikaci § 9 odst. 3 zákona žalobce zdůraznil, že zákonem požadovaná nepřiměřenost smluvní podmínky je předpokladem pro zneužití dominantního postavení, a proto ji nelze pominout. V této základní podmínce nepřiměřenosti uplatněné z titulu určitého postavení na trhu spočívá rámec, který specifikuje a definuje kompetenci žalovaného ve vztahu k obsahu občanskoprávní, zpravidla kupní smlouvy a vzájemných závazků v ní obsažených. Co je nad to, patří do působnosti občanskoprávních soudů. Rozhodnutí směšuje předmět smlouvy, jímž je dodávka televizního signálu za úplatu se sjednáním způsobu změny výše této úplaty, tedy jedné z dalších smluvních podmínek. Žaloba poukazuje na to, že předseda Úřadu uvádí ve svém rozhodnutí, že při množství smluv uzavíraných na poskytování těchto plnění je potřebné provádět nezbytné změny výše poplatku jednoduchým, finančně a časově nenáročným způsobem. Potom je tedy podle žaloby sjednaný způsob provedení změny v bodě 5.5 smlouvy ve spojitosti s bodem 5.4, v němž je výslovně uživateli dána možnost v případě neakceptování smlouvy tuto smlouvu vypovědět, zcela v souladu s tímto názorem předsedy Úřadu. Chybí-li jeden ze dvou základních znaků zneužití monopolního nebo dominantního postavení na trhu, tj. nepřiměřenost smluvní podmínky, je nutno odkázat stěžovatele na řízení ve věcech občanskoprávních podle § 17 zákona. Žaloba klade otázku, zda-li podmínky smlouvy, které jsou vytýkány jako nepřiměřené mají tuto vlastnost nepřiměřenosti jen tehdy, jestliže jde o nový návrh smlouvy nebo jestli jsou tyto podmínky nepřiměřené obecně v jakékoli smlouvě. Rozhodnutí žalovaného se týká jen o ustanovení bodu 5.5 smlouvy, ačkoliv bod 5.4 stanoví, že o změně výše poplatku bude uživatel předem informován buď formou oznámení ve videoprogramu tak, aby v případě

neakceptování této změny mohl smlouvu vypovědět podle bodu 6.2. Zákon neukládá žalobci povinnost zaručovat ve smlouvě možnost pro druhého kontrahenta, aby si ověřil správnost a důvodnost výše poplatku účtovaného žalobcem nebo mu prokazovat zvýšení nákladů. Proto nemůže ani v rámci generální klausule žalovaný takovou povinnost žalobci uložit, což by bylo v rozporu s článkem 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Přitom cenové kalkulace patří do rámce obchodního tajemství podnikatele. V celém průběhu řízení nebyl prokázán jediný úkon žalobce, kterým by byl kteréhokoli uživatele nutil k uzavření smlouvy nebo ke změně smlouvy. Žalobce se dále zabývá rozborem § 49 občanského zákoníku, a to poukazem na dřívější i současnou judikaturu. Připomíná, že opatření si náhradního příjmu je v dispozici občana, resp. jeho jednání s majitelem domu o připojení na STA nebo takový jiný způsob přenosu televizního signálu, který majitel domu pro nájemníky zajišťuje. Je třeba odmítnout tvrzení obsažené v rozhodnutí, že uživatelům bylo odňato právo a výhody, které měli ze smluv uzavíraných před 1.4.1996. Tyto smlouvy nebyly předmětem tohoto řízení. Každý uživatel má možnost dát si oprávněnost zvýšení, byť smluvně sjednané ceny, prověřit příslušným cenovým kontrolním úřadem. Tyto podmínky tedy nepředstavují žádnou újmu, která by uživateli vznikla a odůvodňovala postih žalobce. Žalovaný pak učinil bod 2 výroku nejasným a neurčitým, a tudíž není vykonatelný. Z odůvodnění rozhodnutí je patrné, že způsob provádění změn ceny jednoduchým a finančně nenáročným způsobem, tedy oznámením o zvýšení a jeho výslovným akceptem nebo konkludentním činem nebo v případě nesouhlasu ukončením smluvního vztahu výpovědí uživatele, není porušením § 9 odst. 3 zákona. Žádný konkrétní úkon vynucování uzavření smlouvy nebyl specifikován, tím méně bylo prokázáno, že by se nějakého takového úkonu žalobce dopustil. Přitom o tísni ve smyslu § 49 obč.zák. rovněž nelze mluvit. Pokud jde o odkaz na Směrnici EU č. 93/13 EHS o nekalých ustanoveních ve spotřebitelských smlouvách, jestliže jde o smlouvy formulářové, pak způsob provádění změn cen uvedený jako podmínka ve smlouvě je v souladu s touto Směrnicí,

neboť příloha Směrnice k citovanému článku 3 uvádí nikoli pod písmenem j), ale pod písmenem l), že takovou nenáležitou praktikou je stanovení, že „cena zboží bude určena až při dodání nebo umožnit obchodníku zvýšit cenu dodávaného zboží nebo služeb, aniž by spotřebitel měl právo odstoupit od smlouvy, jestliže konečná cena je příliš vysoká v relacích k ceně dohodnuté při uzavření smlouvy“. Toto ustanovení, byť dosud nebylo promítnuto do právního řádu ČR, dopadá na projednávaný případ zcela bezprostředně. Žaloba se netýkala bodu 3 rozhodnutí. Podle žalobce byl porušen odůvodněním rozhodnutí článek 4 odst. 1 Listiny lidských práv a svobod, protože na jeho základě by žalobci vyplývala povinnost, kterou mu žádný zákon neukládá.

K této žalobě se vyjádřil žalovaný tak, že pokud jde o odůvodnění, proč považuje postavení žalobce na trhu služeb spočívající v dodávkách televizního signálu prostřednictvím kabelového rozvodu za monopolní, odkazuje jednak na rozhodnutí, jednak na judikaturu Evropské komise, jež ve svém rozhodnutí z 9.11.1994 94/922/EC označila kabelovou televizi za samostatný výrobní trh, rovněž tak v rozhodnutí z 19.7. 1995 96/177/EC. Dále uvedl, že společnosti KELI, spol. s r.o., RTS - DAKR s.r.o. a TES Litvínov (dále jen „KELI, DAKR, TES Litvínov“) působí na samostatných geografických trzích, jelikož z ekonomických důvodů je nepravděpodobné, aby na témže místě, ulici či domu byly vedeny paralelně kabelové rozvody dvou nebo více kabelových společností, a tudíž konkrétní spotřebitel si dodavatele nemůže vybrat. I když vynucené oprávnění provozovatele provádět bez zdůvodnění jednostranně změnu smlouvy považuje za exemplární zneužití monopolního postavení, jde o vynucování neoprávněných podmínek. Nemůže však klást rovnítko mezi slovem nepřiměřený a neoprávněný. Jednání žalobce je důsledkem jeho postavení na trhu, a toto jednání způsobilo újmu spotřebitelům. Tyto závěry žalobce v žalobě nevyvrátil. I když vztahy založené smlouvou mezi žalobcem a uživateli kabelové televize jsou nepochybně občanskoprávními vztahy,

Úřad neřeší jakýkoliv spor vyplývající z těchto smluv, to náleží do pravomoci soudu. To ale neznamená, že v tomto a v obdobných případech nemůže posuzovat jednání jednoho nebo více smluvních partnerů z aspektu zákona o ochraně hospodářské soutěže. Žalobce vzhledem k tomu, že je monopolista, nemůže „hřešit“ na to, že náš právní řád dosud nemá speciální úpravu tzv. formulářových smluv. Ve výroku rozhodnutí není uvedeno, že se žalobci ukládá nějaká povinnost. Jinou věcí je, že se zakazuje zneužívání žalobcova monopolního postavení. Z výroku jasně vyplývá, že zákaz se týká jednání pro futuro, tedy uzavírání nových smluv. K polemice ohledně Směrnice EU č. 93/13 EHS uvádí, že v její příloze je pod písmenem j) považována za nepřiměřenou smluvní podmínku ta, kterou lze umožnit prodávajícímu změnit podmínky jednostranně bez závažného důvodu, který je uveden ve smlouvě. Navrhl pak, zamítnutí žaloby.

Ze správního spisu, který žalovaný soudu předložil, vplynuly tyto rozhodné skutečnosti :

Přípisem ze dne 24.10.1996 žalobce sdělil, že působí v lokalitách Bílina, Česká Lípa, Dolní Bousov, Jablonec nad Nisou, Karlovy Vary, Liberec, Lovosice, Mladá Boleslav, Most, Sokolov, Ústí nad Labem a Železný Brod, přičemž celkem má instalováno 51.525 zásuvek. Za konkurenci označil společnosti KELI, DAKR a TES. Podle smlouvy o provozu a užívání sítě TKR - licence na základní programovou nabídku uzavřenou 11.3.1994, která je ve spise založena na jméno Skála a Klečka, v bodě 12 v části „poplatky a jejich úhrada“ je uvedeno, že poplatky mohou být měněny. Pokud dojde k navýšení základních poplatků za základní programovou nabídku, nesmí toto zvýšení překročit výrazně prokazatelnou hranici zvýšení nákladů provozovatele. Zvýšení poplatků sdělí provozovatel nejpozději jeden měsíc před nabytím jejich účinnosti. Podle smlouvy o licenci na rozšířenou základní programovou nabídku, která je ve smlouvě založena na jméno Klečka a je ze dne 14.3.1994, je v bodě 10 uvedeno, že dojde-li ke zvýšení poplatku, nesmí toto zvýšení

překročit prokazatelné zvýšení nákladů provozovatele. Zvýšení poplatků sdělí provozovatel uživateli nejpozději jeden měsíc před jeho vstupem v platnost. Nová výše poplatků platí pro uživatele až do následujícího předplatného období. Podle smlouvy o provozu a užívání sítě televizních kabelových rozvodů, která je v tiskopise založena na č.l. 21 správního spisu, v bodě 5.4 se mj. praví, že pravidelné poplatky a intervaly platby mohou být provozovatelem měněny. Uživatel souhlasí s tím, že v případě změny poplatků nebo intervalů plateb bude informován provozovatelem letákem do schránky nebo uveřejněním ve videotextu vlastního informačního programu tak, aby v případě neakceptování změny mohl vypovědět smlouvu dle bodu 6.2. smluvních podmínek této smlouvy. Nová výše poplatku platí pro uživatele až od následujícího předplatného období. Podle bodu 5.5 provozovatel je oprávněn provést jednostranně změnu výše ceny na základě zvýšení indexu spotřebitelských cen vyhlášeného ČSÚ. Provozovatel je dále oprávněn provést odpovídající zvýšení ceny za plnění z důvodů obecně platných právních norem, zejména z důvodů změn sazby DPH, změn celních a dalších daňových zákonů apod.. Dále je provozovatel oprávněn zvýšit cenu za plnění, pokud dojde ke zvýšení technologických, materiálových či ostatních přímých a nepřímých nákladů. Toto ustanovení se vztahuje rovněž na zvýšení ceny za plnění z důvodu změny nákladů souvisejících s vypořádáním autorských práv. Pokud dojde ke změně v nabídce na základě zákonných norem (provozovatelé ze zákona a jim naroveň postavené organizace) je provozovatel oprávněn zvýšit cenu za plnění. Podle bodu 5.6 uživatel dává podpisem této smlouvy souhlas ke změně poplatku provozovatelem. Případný nesouhlas bude uživatel řešit výpovědí dle bodu 5.4 smlouvy.

Dne 6.12.1996 žalovaný zahájil řízení z vlastního podnětu ve věci zneužívání monopolního postavení ve smyslu § 9 odst. 3 zákona žalobcem tím, že tento uzavírá smlouvy o provozu a užívání sítě televizních kabelových rozvodů s uživateli této sítě v takovém

znění, které mu umožňuje provádět změny těchto smluv jednostranným právním úkonem.

Spis obsahuje podrobný rozpis zapojení zásuvek v obcích, v nichž žalobce působí a je zde upřesněn počet zásuvek zapojených na 63.202, počet domů 4.431 a počet smluv 42.810. Základní nabídka byla zahrnuta v 32.258 případech, rozšířená nabídka v 16.646 případech.

Dne 10.1.1997 podal pan František Huleš oznámení o porušení zákona adresované Úřadu v němž uvedl, že oproti roku 1993, kdy žalobce nabízel celkem přijatelné podmínky pro uživatele, v roce 1994 zvýšil cenu za užívání rozvodů a v roce 1996 bez vypovězení stávající smlouvy nutí uživatele TKR k uzavření smlouvy nové, s číslem původní smlouvy a tato nová smlouva má podmínky, na které nehodlá přistoupit, zejména pokud jde o cenu za interval platby a sankce, kdy se podle bodu 6.4 má zavázat k sankcím nespécifikovaným. Přitom na dopis, který adresoval řediteli žalobce neobdržel odpověď, až 11.12.1996 přímo výpověď smlouvy, protože nehodlá uzavřít smlouvu novou. Přiložil smlouvu uzavřenou se žalobcem dne 21.1.1993, která obsahovala smluvní podmínky, jež byly řečeny shora. Pokud jde o poplatky a jeho úhradu jsou uvedeny v bodě 10, podle kterého pokud dojde ke zvýšení poplatku, nesmí toto zvýšení překročit prokazatelné zvýšení nákladů provozovatele. Návrh nové smlouvy s navrženým datem uzavření licence 1.6.1996 obsahuje smluvní podmínky týkající se poplatků uvedených v bodech 5.4, 5.5, 5.6 jak byly citovány shora a dále je přílohou činěn dopis, který František Huleš adresoval žalobci a v němž vyjádřil svůj nesouhlas se zvýšením platby za užívání účastnické zásuvky z 231,- Kč ročně na 478,80 Kč ročně, když předtím původně byla uzavřena smlouva s intervalem platby 12 měsíců ve výši 165,- Kč, a tato byla zvýšena již v březnu 1994 na řečených 231,- Kč. Nato následovala výpověď smlouvy o užívání sítě televizních kabelů sepsaná na předtisku, která byla podaná na poštu 10.12.1996 a podle které je jako důvod vypovězení smlouvy změna

smluvních podmínek a poplatků platných od 1.4.1996 s tím, že klient nereagoval na návrh nové smlouvy o provozu a užívání sítě TKR, a pokud navštíví obchodní středisko v místě bydliště, nabízí se možnost uzavřít smlouvu novou. V opačném případě budou provedena technická opatření k zamezení příjmu TV a R signálu do účastnické zásuvky. Při ústním jednání, které se konalo dne 14.1.1997 objasnil žalobce způsob tvorby instalačního poplatku, kdy jeho výše činí u rodinného domku 2.100,- Kč, u klienta z bytového domu, který uzavřel smlouvu později než ostatní nájemníci 1.050,- Kč a 525,- Kč u klienta z bytového domu při hromadné instalaci zařízení. Ve správním spise jsou také založeny protokoly nadepsané jako výsledky svědků pana Huleše, Adamce, Kincla a Kotvy, kterým byly kladeny shodné otázky týkající se způsobu, jakým bylo požadováno a odůvodněno zvýšení ceny a zda došlo k vymáhání podmínek uvedených ve smlouvách a zda bylo sděleno, za jakých podmínek bude kabel odpojen. Odpovědi na tyto otázky byly vesměs obdobné, a to takové, že zvýšení ceny bylo požadováno předložením nové smlouvy a samotné zvýšení ceny nebylo odůvodněno, přitom hrozilo v případě nepodepsání smlouvy odpojení příjmu televizního signálu. K akceptování zvýšení ceny došlo, protože neměli jinou možnost příjmu televizního signálu. Spis obsahuje informační dopis, který adresoval žalobce majitelům a správcům bytového fondu a samotným uživatelům kabelové televize, ve kterém odůvodňuje zvýšení ceny rostoucími náklady, mírou inflace, poplatky TV společností, rostoucí cenou za satelitní přenosové trasy atd.. Nutné zvýšení poplatků chce žalobce kompenzovat zkvalitněním programových nabídek, nahrazením méně žádaných programů žádanějšími nebo zvýšením počtu programů. V dalších pokynech je uveden způsob jak postupovat, pokud nechce být zákazník dále klientem žalobce, totiž že může zrušit smlouvu na konci předplatného období podle bodu 2 odpovědní zásilky. Konečně je přiložen dopis nadepsaný „Výpověď smlouvy o provozu a užívání sítě televizních kabelových rozvodů“, kdy jako důvod je uvedeno, že nebylo reagováno na návrh nové smlouvy a změna smluvních podmínek a poplatků platných od 1.4.1996.

Správní spis obsahuje také vyhodnocení 92 dotazníků, které byly vyplněny uživateli žalobcovy příslušné kabelové televize. Z tohoto vyhodnocení je patrné, že jako důvod pro uzavření smlouvy s kabelovou televizí uvádělo více než 43% dotázaných více programů, 12% lepší příjem a 42% více programů i lepší příjem. Na dotaz, zda zůstane klientem kabelové televize i při 5% zvýšení ceny, odpovědělo asi 72% dotázaných, že určitě ano a asi 10% dotázaných, že spíše ano. Zda zůstane klientem kabelové televize i při 10% zvýšení ceny odpovědělo 39% dotázaných, že určitě ano a asi 7,5%, že spíše ano. Přitom se nevyjádřilo asi 21% klientů a kolem 32% klientů se vyjádřilo tak, že určitě nebo spíše nezůstane nadále klientem takovéto kabelové televize. Přílohou správního spisu jsou i vyplněné dotazníky, které obsahovaly celkem 24 samostatných otázek, na které adresáti této dotazníkové akce odpovídali. Jiné odpovědi než shora citované nebyly žalovaným zpracovány, resp. vyhodnoceny.

Správní spis rovněž obsahuje informace, které se týkají průzkumu trhu v oblasti nazvaných Severní Čechy, když byly činěny odpovědi na městské úřady, které se v této oblasti nachází. Z odpovědí je patrné, že provozovatelem televizního vysílání prostřednictvím rozvodu kabelové televize v Mladé Boleslavi je žalobce, ve Vratislavicích n/N působí firma KELI, v Dolním Bousově žalobce, v Jablonci nad Nisou jako jediný provozovatel žalobce, v Mostě je to žalobce, DAKR a TES Litvínov, v obvodě Ústí nad Labem - Střekov je to společnost DAKR, v Železném Brodě žalobce, resp. firma KELI, v Bílině zčásti TES Litvínov, v některých domech žalobce, v Sokolově žalobce, v části Ústí nad Labem - Severní terasa žalobce, v Karlových Varech žalobce, v Liberci žalobce a KELI. Počet zásuvek označených firmou KELI, jež se nachází v lokalitách Liberec-Rochlice, Jiřetín pod Bukovou, Náchod, Liberec-Kopečná, Příšovice-sídliště + rodinné domky, Liberec-Vratislavice, Liberec (1312), Česká Lípa, Tesná, Velké Hamry, Šumburk, Kolín je dohromady vyčíslen

na 4.331 (tj. včetně lokality Liberec shora). Společnost DAKR označila 17.120 kusů zásuvek.

Žalovaný vydal v prvním stupni rozhodnutí dne 13.6.1997 č.j. S 141/96-230, kterým zakázal zneužívání monopolního postavení žalobce, spočívající ve vynucování uzavření nové smlouvy o provozu a užívání sítě TKR, která obsahovala v bodě 5.5 nepřiměřenou podmínku, spočívající v možnosti zvýšení poplatků ze jednotlivé programové nabídky jednostranným právním úkonem. Rozhodnutí se vypořádává s vymezením relevantního trhu, který vymezuje věcně, geograficky a časově. Z hlediska věcného klade důraz zejména na záměnu výrobní a technickou a také faktickou. Uvedl, že žalobce předkládá uživateli kompletní nabídku sestávající ze 7 TV programů v nabídce Standard až po 23 TV programů v nabídce Plus, přičemž tato nabídka zahrnuje programy, které lze přijímat prostřednictvím individuální televizní antény (IA) a satelitního přijímače s konvertorem (dekodérem), popř. společné televizní antény (STA) doplněné o zařízení pro satelitní příjem. Kromě toho poukázal na možnost přenosu televizního signálu systémem MMDS, případně konkurenčním provozovatelem TKR. Uvedl, že na základě jeho zjištění není v našich podmínkách obvyklé, aby v jedné lokalitě provozovali síť TKR dva konkurenční provozovatelé z důvodu investiční náročnosti vstupu na trh a potřebou získat určitý počet zájemců o služby. Také pokud jde o postup měst, obcí a bytových družstev, ty uzavírají smlouvy o provozování TKR v dané v lokalitě vždy pouze s jedním provozovatelem. Za lokalitu míní ulici, sídliště, městskou část, či samo město. Mimo města Liberec, Most a Bílina je ve všech ostatních městech provozovatelem TKR pouze žalobce. Pokud jde o šíření televizního signálu systémem MMDS Úřadu není známo, že by v některé lokalitě byl realizován souběh obou nabídek. Rozhodnutí se zabývá otázkou kvality příjmu TV signálu a poukazuje na přípis Ministerstva hospodářství - Českého telekomunikačního úřadu ze dne 13.2.1995, jež bylo použito v případě Kabel Plus Jižní Morava. Zejména se zde poukazuje na vhodnost TKR v případech, kdy přímá viditelnost mezi přijímací a vysílací anténou

není. Lze také dostat TV signál do míst, kde vlivem terénních překážek či zástavby není vůbec možný přímý příjem. Může také dojít k situaci, kdy je v TKR šířen některý program v kvalitě nižší, než je v některé části obce pro daný program, přitom hlavní stanice TKR je umístěna v místě, kde většina signálu je v dobré kvalitě, ale některý, třeba jen jeden, je na konci obce lepší, ale všechny ostatní mnohem horší. TKR může být použito i pro jiné služby, místní informační kanál, pomocí zpětného směru hlídání bytů, odečty elektroměrů, tepla apod.. Jde o to, že příjem signálu se zajišťuje v optimální kvalitě pro celou lokalitu. Z hlediska možnosti faktické záměny příjmu TV signálu spočívá zvláštnost poskytované služby TKR v tom, že z hlediska konkrétního spotřebitele nejde o službu nahodilou, ale pravidelnou a trvalou a pro značnou investiční náročnost ve stejné lokalitě neposkytuje své služby více kabelových televizí. Jinak bude zřejmě na zastupitelnost příjmu pohlížet spotřebitel, který se teprve rozhoduje, zda si službu kabelové televize koupí, jinak na ni bude nahlížet uživatel kabelové sítě TKR. Poukázal na situaci, kdy celé území ČR dosud nepokrývá signál veřejnoprávního kanálu ČT 2 a televize Prima, či jsou pro ně špatné příjmové podmínky, pak v síti TKR bude umožněn příjem nejméně všech českých programů ve standardní kvalitě. Uživatel, který již kabelovou televizi má, pak zejména je nespokojen nikoli s kvalitou příjmu či programovou nabídkou, ale výší poplatku za programovou nabídku. Takovýto uživatel také má na paměti, že investoval do instalačního poplatku a platil za určitou dobu za programovou nabídku a že bez další jednorázové investice nezíská alespoň částečný ekvivalent za kabelovou televizi. Poukázal také na výsledek ankety, jež se týkala tzv. 5-ti, resp. 10-ti% testu, tedy jak by se uživatel zachoval při 5-ti, resp. 10-ti% zvýšení ceny. Uvedl, že pokud jde o 10-ti% zvýšení ceny, pak by podle závěru ankety mělo zůstat klienty kabelové televize necelých 40%, avšak skutečnost je taková, že z důvodu nemožnosti alternativního příjmu TV signálu po zrušení STA poplatky zvýšené o 10% jsou hrazeny. Anketa byla prováděna v sídlištích v jednotlivých místech působnosti

provozovatele, kde před zavedením sítě TKR byly instalovány STA. Rozhodnutí poukazuje na rozhodnutí Evropské komise 394 DO 922, kde jsou uvedeny důvody, proč Komise považuje kabelovou televizní síť za zvláštní trh. Zdůrazňuje, že pro konečného spotřebitele je rozdíl mezi tím, jestli musí vydat velké množství finančních prostředků najednou za jeden způsob přenosu, nebo dá-li přednost placení nižších pravidelných částek v podobě kabelových poplatků. Také poukazuje na efekt uzavření, podle kterého domácnost, která je na kabel napojena nebo která vlastní satelitní přijímač, není obvykle ochotna dále investovat do jiné formy přenosu. Také se zde uvádí argument, že i když lze přecházet z kabelu na satelit, neznamená, že tyto dva druhy příjmu jsou zaměnitelné, protože dodávané programy se liší. Jestliže dodavatel programu vysílá výlučně prostřednictvím satelitu, vyžaduje to ročně podstatně vyšší náklady na domácnost. Kabelová televize není zastupitelná proto, že kvalita přenášeného signálu je pro danou lokalitu optimalizována pro celou množinu uživatelů, zajištění programů českých, které jsou prozatím pro uživatele nedostupné, zejména co se týče signálu ČT 2 a Prima, dále nižší vstupní investice, platby formou pravidelně se opakujících poplatků a širší nabídka programů z jedné zásuvky bez jednorázových vyšších nákladů uživatele. Poukázal také na možnost dalšího využití jak pro přenos datových informací, lokálního vysílání, telefonního spojení, dálkového odečtu plynu a elektroenergie či široké spektrum multimediálních a interaktivních služeb. Pokud jde o geografické vymezení relevantního trhu, pak jej Úřad vymezil lokalitami, do nichž je dodáván televizní signál prostřednictvím kabelového rozvodu provozovatele. Vymezil jej tedy aktivovanými zásuvkami provozovatele v místech jeho působení. Příslušná kabelová společnost, kterých působí v ČR více než 50, má omezený okruh svého působení, když každá působí na odlišném území. Dle znalostí Úřadu v jednom městě sice může působit více kabelových televizí, doposud ale nikdy v jednom domě. Úřad smluvní podmínku, kdy se uživatel předem zavazuje, že bude souhlasit se změnou smlouvy jednostranným právním úkonem, považuje za nepřiměřenou. O tržní síle provozovatele - žalobce

svědčí to, že v podmínkách smlouvy sice vyjmenovává důvody, pro něž lze cenu zvýšit, ale uživateli oznámí pouze zvýšení ceny bez bližšího vysvětlení. Úřad by považoval za potřebné, aby zvýšení ceny v důsledku vlivu inflace bylo uživateli přiměřeným způsobem vysvětleno. Dospěl k závěru, že smlouva v bodě 5.5 obsahuje nepřiměřenou podmínku, a to možnost změny výše poplatku jednostranným právním úkonem provozovatele bez konkrétního zdůvodnění zvýšení. Podle stávající smlouvy nemělo zvýšení poplatku překročit prokazatelné zvýšení nákladů provozovatele. Rovněž v předchozí smlouvě nebylo uvedeno, že uživatel dává předchozí souhlas ke zvyšování poplatků jednostranným úkonem provozovatele sítě TKR. Smlouvu hodnotí jako nerovnovážnou, poněvadž uživatel v textu smlouvy nemá při nesouhlasu se smluvními podmínkami, resp. se zvyšováním poplatků nebo se změnou programové nabídky, jinou možnost než výpověď smlouvy a následné odpojení. Ve smlouvě jsou sice vyjmenovány podmínky, pro něž lze cenu zvýšit, ale uživateli je zvýšení ceny pouze oznámeno bez bližšího vysvětlení. Vynucování spatřuje v tom, že provozovatel zaslal uživateli doporučeným dopisem výpověď smlouvy o provozování sítě TKR a následně bylo sděleno formulářovým dopisem, že zásuvka byla odpojena. Formulářový dopis má v záhlaví vypsány důvody, pro které může být zásuvka odpojena a pod bodem „jiné“ je rukou napsáno „nová smlouva“. Z kontextu vyplývá, že za tento důvod je nutno chápat neuzavření nové smlouvy (č.l. 261 správního spisu). Za nepřímé vynucování uzavření smlouvy považuje i skutečnost, že v případě, že není v určeném termínu podepsána nová smlouva, obdrží uživatel dopis s oznámením, že pokud smlouvu nepodepíše do určitého data, bude odpojen. Ačkoliv se uživatel snažil vstoupit v jednání s provozovatelem (strana 203 spisu) a pravidelně platil původní poplatky, byla mu přesto zaslána výpověď uživatelské smlouvy a následně i oznámení o odpojení. Přitom je rozhodující oznámení (výhrůžka) odpojení, kdy uživatel nemá možnost alternativního příjmu televizního signálu ihned. V dalším se pak zabýval výši uložené pokuty.

O rozkladu žalobce rozhodl žalovaný rozhodnutím ze dne 23.6.1998, jež je předmětem žaloby a jehož výrok byl popsán shora. V důvodech tohoto rozhodnutí správní orgán druhého stupně uvedl, že souhlasí s právním názorem, že zvyšování cen v důsledku inflace a zvyšování vstupních nákladů je všeobecný úkaz, se kterým je nutno počítat při uzavírání smluv. Považuje proto za přípustnou inflační doložku ve smlouvách. Za nedostatek rozhodnutí správního orgánu prvního stupně nepovažuje to, že se nezabývá relací ceny účtované žalobcem za poskytované služby, protože napadené rozhodnutí se netýká výše ceny, ale posouzení způsobu změny smlouvy. Pokud jde o ustanovení § 493 občanského zákoníku, § 40 správního řádu nevylučuje, aby si správní orgán učinil o otázce, zda závazkový vztah lze měnit bez souhlasu jeho stran, úsudek jako o otázce předběžné. Přitom dochází k závěru, že samotným oznámením změny poplatků nedochází ke změně smlouvy, neboť jde o návrh změny smlouvy, ale že ke změně smlouvy dochází teprve souhlasem ze strany uživatele, vyjádřeným konkludentním činem, úhradou zvýšeného poplatku. K porušení § 493 občanského zákoníku tedy nedošlo. Když se zabýval důvody, které vedly žalobce k tzv. přesmlouvání zjistil, že žalobce uzavíral do 1.4.1996 se zájemci o kabelovou televizi smlouvy, jež obsahovaly ustanovení, které opravňovalo provozovatele kabelové televize ke zvýšení poplatků pouze v případě, že dojde k prokazatelnému zvýšení nákladů provozovatele. Ze smluv uzavíraných od 1.4.1996 však povinnost prokazovat zvýšení nákladu nevyplývá, je tedy pro uživatele kabelové televize oproti dřívější smlouvě tato nevýhodnější. Uživatel nemá možnost kontrolovat oprávněnost zvýšení ceny. Souhlasí s tím, že výhody kabelové televize oproti jiným druhům TV přenosu je nutno posuzovat podle současného stavu, nikoliv v časové perspektivě. Perspektivní možnosti využití KT by bylo možno vzít do úvahy jen tehdy, pokud by spotřebitelský průzkum prokázal, že uživatelé KT si ji za tímto účelem zajistili. Důvodem pro uzavření smlouvy s účastníkem byla větší programová nabídka a lepší příjem TV signálu. Nesouhlasí pak plně s námitkou, že zastupitelnost různých druhů přenosů je zatím třeba posuzovat jinak než v Evropské

Unii, i když televizní divák, občan členského státu EU, má více nároků a vynakládá na elektronické předměty mnohem více než spotřebitel v ČR. Shodně jak pro oblast EU, tak i pro ČR je při posuzování otázky zastupitelnosti KTV rozdíl ve způsobu úhrady prostředků zajišťujícího příjem TV signálu (pozemní frekvence, satelitní sítě, kabelové sítě). Dále upřesnil působení jiných soutěžitelů na geografickém relevantním trhu, co se týče konkurenčních společností, které působí v Liberci, společnost KELI, v Mostě KT DAKR, v Bílině TES Litvínov a v České Lípě opět KELI. Je nesporné, že na části zeměpisně vymezeného relevantního trhu nemá žalobce konkurenci, vyjma území Liberce, Mostu, Bílí, České Lípy a Ústí nad Labem. Služby poskytované kabelovou televizí v současné době jsou poskytovány na základě vydání rozhodnutí o registraci Radou České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání na základě zák.č. 103/1992 Sb., v platném znění pro konkrétní lokality, a to s velkou přesností, někdy až s uvedením domovních čísel popisných. Žalobce obdržel pro svoji činnost licenci ze dne 21.5.1993, v jejíž příloze na straně pět byl územní rozsah stanoven takto : pokrývané území Liberec, Dolní Bousov, Mladá Boleslav, Karlovy Vary, Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Železný Brod, Tanvald, Nový Bor, Ústí nad Labem, Most. Společnost KELI má pro svou činnost uzavřeno na území Liberce 1.312 smluv a České Lípy 357 smluv a společnost DAKR uzavřela 14.440 smluv pro Most a 192 pro Ústí nad Labem - Krásné Březno, Žežická. Společnost TES Litvínov vykazovala 1.567 zásuvek pro město Bílina. Žalobce v těchto lokalitách vykázal tyto počty zásuvek : Bílina 422, Česká Lípa 3.384, Liberec 13.718, Most 3.997 a Ústí nad Labem 16.178 kusů. Konkurenční společnosti mohou konkurovat prakticky jen tehdy, když jednají o udělení souhlasu s příslušnými městskými úřady. Služby, které poskytují zákazníkům jsou specifické tím, že mohou být poskytovány pouze, když je televizní kabel položen do země v bezprostřední vzdálenosti od obytného domu, v němž bydlí zájemce o tuto službu, a z toho důvodu nemůže být považována za konkurenci jiná společnost poskytující obdobné služby, jelikož nemá technické předpoklady, kabely vedené

paralelně s televizními kabelovými rozvody účastníka řízení. Fixní složka nákladů se nemění změnou počtu uživatelů sítě, takže z ekonomických důvodů je zde konkurence vyloučena, neboť by musela vést nikoli ke snížení, ale zvýšení cen, do nichž se musí provozní náklady promítnout. Ekonomická teorie označuje tento druh monopolu za přirozený monopol. Z toho vyplývá, že účastník řízení má monopolní postavení na trhu. Doplnil vymezení časově relevantního trhu, že jde o trh časově nevymezený. Poukázal přitom na to, že ve výroku se hovoří o vynucování uzavření nové smlouvy. Přičemž uživatel služeb je postaven před dilema, zda uzavřít novou, nevýhodnější smlouvu nebo smluvní vztah s účastníkem řízení ukončit a jak si zajistit příjem televizního signálu. Uvedl, že oprávnění jednostranně měnit výši ceny je narušením principu rovnoprávnosti smluvních partnerů a že nepřiměřenost ve vazbě na § 9 odst. 3 písm. a) zákona je srozumitelná ve srovnání toho co je nepřiměřené s jinou skutečností, což prvostupňové rozhodnutí neobsahuje. Nebyl by posuzován jako porušení povinnosti stanovené § 9 odst. 3 zákona takový způsob změny smlouvy, jestliže by se smluvnímu partnerovi sdělil oprávněný důvod zvýšení poplatků a byla mu zaručena možnost, aby si správnost a důvodnost výše poplatků účastníka řízení ověřil. Uvedl, že poukázal na směrnice EHS číslo 93/13 EHS, ÚLL 95/1993, o nekalých ustanoveních ve spotřebitelských smlouvách, jestliže jde o tzv. smlouvy formulářové. Poukázal na článek 3 odst. 1 Směrnice, ve kterém se uvádí, že smluvní podmínka, která nebyla individuálně sjednána, bude považována za nepřiměřenou, pokud v rozporu s principem dobré víry způsobuje výraznou nerovnováhu mezi právy a závazky stran vyplývajícími ze smlouvy na újmu spotřebitele. V příloze Směrnice se uvádí, že podmínka, již lze považovat za nepřiměřenou (je uvedena pod písm. j)) je ta, kterou lze umožnit prodávajícímu poskytovateli služby změnit podmínky jednostranně bez závažného důvodu, který je uveden ve smlouvě. Rozhodnutí se nezabývalo otázkou, zda jednáním účastníka řízení byla způsobena újma, což shledal za pochybení a uvedl, že tato újma spočívá v tom, že spotřebiteli bylo odňato právo a výhody vyplývající ze smluvních

podmínek uzavíraných před 1.4.1996, dle nichž bylo přípustné zvýšení pravidelného poplatku za dodávku programové nabídky limitováno (nesmělo překročit zvýšení nákladů od provozovatele, šlo-li o licenci na rozšířenou programovou nabídku nebo nesmělo toto zvýšení překročit výrazně hranici zvýšení nákladů provozovatele, šlo-li o licenci na základní programovou nabídku) a muselo být prokazatelné. V závěru se zbýval důvod, které jej vedly ke zrušení rozhodnutí o pokutě z důvodu uplynutí roční subjektivní lhůty pro její uložení ve smyslu § 14 odst. 5 zákona.

Soud přezkoumal rozhodnutí žalovaného včetně řízení, které mu předcházelo a žalobu shledal důvodnou.

Ve správním soudnictví přezkoumávají soudy na základě žalob nebo opravných prostředků zákonnost rozhodnutí orgánu veřejné správy. Podle § 249 odst. 1 o.s.ř. řízení se zahajuje na návrh, který se nazývá žalobou. Podle druhého odstavce žaloba musí obsahovat označení rozhodnutí správního orgánu, které napadá, vyjádření v jakém rozsahu se toto rozhodnutí napadá, uvedení důvodu, v čem žalobce spatřuje nezákonnost rozhodnutí správního orgánu a jaký konečný návrh činí. V daném případě je nepochybné, že žalobce usiluje o zrušení rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. R 34/97, vydané dne 23.6.1998, a to pouze v bodech 1 a 2 výroku.

Podle § 250i odst. 1 o.s.ř. při přezkoumávání zákonnosti rozhodnutí je pro soud rozhodující skutkový stav, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí. Dokazování se neprovádí. Podle třetího odstavce k vadám řízení před správním orgánem soud přihlédne jen, jestliže vzniklé vady mohly mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Podle § 245 odst. 2 o.s.ř. u rozhodnutí, které správní orgán vydal na základě zákonem povolené volné úvahy (správní uvážení), přezkoumává soud pouze, zda takové rozhodnutí nevybočuje z mezí a hledisek zákonem stanovených.

Podle zákona o ochraně hospodářské soutěže, § 1 odst. 1 účelem zákona je ochrana hospodářské soutěže na trhu výrobků a výkonů (dále jen „zboží“) proti jejímu omezování, zkreslování nebo vylučování (dále jen „narušování“). Podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona se tento zákon vztahuje na fyzické a právnické osoby, které se účastní hospodářské soutěže, i když nejsou podnikatelé (dále jen „soutěžitelé“).

Podle § 9 odst. 1 zákona získá-li soutěžitel sám nebo v dohodě s jinými soutěžiteli takové postavení na relevantním trhu, že není vystaven soutěži vůbec (monopolní postavení), popř. není vystaven soutěži podstatné (dominantní postavení), je povinen tuto skutečnost neprodleně ohlásit ministerstvu.

Podle odst. 2 dominantní postavení na trhu má soutěžitel, který dodávkami na relevantním trhu zajišťuje v období kalendářního roku nejméně 30% dodávek shodného, porovnatelného nebo vzájemně zastupitelného zboží. Podle třetího odstavce monopolní nebo dominantní postavení nesmí být soutěžitelem zneužíváno na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů, ani na úkor veřejného zájmu. Zneužitím je zejména a) přímé nebo nepřímé vynucování nepřiměřených podmínek ve smlouvách s jinými účastníky trhu, zvláště vynucování plnění, jež je v době uzavření smlouvy v nápadném nepoměru k poskytovanému protiplnění, b) vázání souhlasu s uzavřením smlouvy na podmínku, že druhá smluvní strana odebere i další plnění, které se požadovaným předmětem smlouvy věcně ani podle obchodních zvyklostí nesouvisí, c) uplatňování rozdílných podmínek při shodném či srovnatelném plnění vůči jednotlivým účastníkům trhu, jimiž jsou tito účastníci v hospodářské soutěži znevýhodňováni, d) zastavení či omezení výroby odbytu nebo technického vývoje zboží za účelem získání neoprávněného hospodářského prospěchu na úkor kupujících.

Soud má žalobu za důvodnou proto, že považuje argument týkající se vykonatelnosti bodu 2 výroku ve vztahu k bodu 1 za oprávněný. Protože soud je dle § 249 odst. 2 o.s.ř. vázán rozsahem napadení rozhodnutí, týká se tento rozsudek toliko části 1 a 2 rozhodnutí žalovaného.

Soud se nejprve zabýval otázkou, zda žalovaný nepostihoval žalobce za porušení zákona, aniž by na něj dopadala osobní působnost zákona, totiž aniž by onen vůbec měl na trhu monopolní, resp. dominantní postavení. V takovém případě i další zjišťování skutečností ohledně jednání a postupu žalobce by nebylo namístě. Pro soud jsou závěry žalovaného o monopolním postavení žalobce přesvědčivé natolik, aby mohl být s ním zajedno v názoru, že žalovaný působí na samostatném relevantním trhu, a to jako monopolista, i když z hlediska dopadu na vlastní aplikaci § 9 odst. 3 zákona by nebylo rozlišení, pokud by byl posuzován jako soutěžitel v dominantním postavení.

Relevantní trh většinou lze chápat jako prostorový a časový souběh nabídky a poptávky takového zboží a služeb, které jsou pro uspokojení určitých potřeb z funkčního hlediska zaměnitelné. Relevantní trh se vymezuje jako trh věcně relevantní nebo také výrokový trh, dále z místního a posléze z časového hlediska. Relevantní místní trh se vymezuje v rámci relevantního trhu věcného. Při vyvození relevantního věcného trhu se vychází z konkrétního typu výrobku, jehož relevantní trh je třeba určit. Kromě něho zahrnuje věcný trh všechny výrobky za splnění podmínek, že s ohledem na jejich funkční vlastnosti mohou nahradit výchozí výrobek a dále mají tu vlastnost, že jestliže kterýkoliv z nich zvolíme za výchozí výrobek, vymezení relevantního trhu se nezmění. Relevantní místní trh vychází z toho, kterou oblast podnikatel pravidelně zásobuje. Z hlediska časového relevantního trhu je třeba uvést, že prodávající, kupující, výrobky a služby náleží ke stejnému relevantnímu trhu tehdy, když existuje reálná možnost, aby se věcně

relevantní produkce či služby směřovaly mezi nabízejícími a kupujícími ve stejném časovém období. Pokud se po určité časové období zásadně změny poměry na vymezeném věcně relevantním trhu, je třeba tento vymezit i z časového hlediska, např. období po uvedení nového výrobku na trhu se na příslušném relevantním trhu nebo věcném trhu mohou změnit podíly, a to jen za určité časové období. Kritérium věcně relevantního trhu pracuje s pojmy výrobní a technické, jednak faktické záměny. Prve zmiňované hledisko preferuje relativně konstantní údaje o předmětném výrobku (užitné vlastnosti, druh materiálu, doporučené způsoby užívání apod.). I když toto kritérium nemusí vypovídat o zaměnitelnosti výrobku z pohledu spotřebitele, nelze mu upřít vypovídací schopnost se značnou mírou objektivitu.

Žalovaný se soustředil na vymezení zejména věcného relevantního trhu. Obsáhl přitom komplexní nabídku sestávající ze sedmi TV programů označených jako Standard až po 23 TV programů označených jako nabídka Plus. Jak vyplývá ze správního spisu, v rámci základní nabídky jsou zařazeny i programy, které je třeba přijímat pomocí satelitu. Jedná se o signály TV stanic ARD Sat, BR3 Sat, ZDF Sat, PRO7, MDR, které jsou vysílány volně přes družici Astra. Vazba základní programové nabídky na rozšířenou nabídku Plus vyplývá již ze samotného faktu, že nepřistoupení na novou smlouvu má za následek vypovězení smlouvy o provozu a užívání sítě TKR. Ta je totiž nástrojem pro založení smluvního vztahu a prostředkem k tomu, aby si zákazník s nabídkou Standard, jež je ve smlouvě o provozu a užívání TKR zahrnutá, zajistil i rozšířenou nabídku Plus. Úřad uzavřel, že komplexní nabídku lze posuzovat podle současného stavu, totiž nelze brát v úvahu perspektivní možnosti využití kabelové televize, ledaže by si ji zákazníci za tím účelem pořizovali. Z podkladu žalobce však plyne, že nabízena je výhradně nabídka TV programů, nikoli služeb další úrovně, např. telefonního spojení, hlídání bytů či odečtu plynu a elektroenergie. Pro potřebu pouhého zjištění postavení na trhu však tato funkce, obdobně jako technická či

faktická možnost separovat nabídky Standard a Plus, nebude rozhodující. Pro soud je přesvědčivý soubor argumentů, jak je reciproval žalovaný z rozhodovací praxe Evropské komise, a to zejména pokud jde o rozdíl mezi jednorázovou platbou a splátkovým režimem dodávaných služeb. Tento argument převáží i nad argumentem vycházejícím ze zjištěného rozdílu celkově vynaložených nákladů sledovaných ve zvoleném časovém úseku. Soud nemůže odhlédnout od realie České republiky a nevztít v úvahu dynamičnost vývoje společnosti i ve vztahu ke spotřební elektronice a nárokům na její využití i kvalitu. O významné změně svědčí i okolnost potvrzená žalobcem, že celostátně na trhu kabelové televize působí asi 50 společností. Soud s poukazem na důvody jeho rozhodnutí ve věci 2 A 8/96 připomíná, že při zjišťování situace na trhu KTV v ČR v roce 1994, tento byl rozdělen jen mezi 16 kabelových společností. Tak jak jsou kabelové televizní rozvody zaváděny v domech na sídlištích, lze usoudit, že zájem a postup přijímání tohoto produktu nemá výraznější sociální ohraničení. Proto nelze upřít na přesvědčivosti argumentu dovolávajícího se rozdílu pro konečného spotřebitele mezi tím, musí-li vydat velké množství finančních prostředků najednou za jeden způsob přenosu nebo dá-li přednost placení nižších pravidelných částek v podobě kabelových poplatků. Je věcí obecně známou, že sílí tendence televizních společností kódovat satelitní TV programy, což nepochybně zvyšuje provozní náklady uživatele, který si musí kódovací kartu pro příjem pořadů pravidelně obnovovat. Samozřejmě, že navíc potřebuje i dekodér k satelitnímu přijímači. Pokud hodlá přijímat programy satelitních TV stanic vysílaných přes různé družice (Astra, Koperník), musí počítat i s nákupem pozicionéru. Kromě toho je pravidelnou součástí kombinovaného příjmu terestrických a satelitních stanic tzv. sdružovač, tedy další technické zařízení. Je tak závažný rozdíl pro mnoho domácností, mají-li volit mezi jednorázovou investicí nebo rozložením platby po částech. Ne nevýznamným kritériem pro volbu KTR je i možnost zajištění signálu ČT2 a Prima, tedy českých programů v místech, které nejsou pokryty signálem dostatečným pro příjem individuální

anténou. Pokud jde o argument širší nabídky programu, tzv. z jedné zásuvky, váže se tato možnost právě na výhodnost poskytovat celý komplex služeb za náklady rozložené do budoucna. Standardní charakteristikou kabelové televize je stabilní příjem TV signálů, které jsou z hlediska celkové množiny poskytovaných programů, tedy českých i zahraničních, vysílány v kvalitě optimalizované pro danou lokalitu. Je tím odbourána mnohdy vysoce rozdílná kvalita příjmu, jež je závislá na ryze individuálních podmínkách pro příjem jednotlivého TV programu. Z uvedených důvodů považuje i soud kabelové TV sítě za zvláštní produkt, kdy jeho zastupitelnost pozemními frekvencemi a satelity není dána. Ze správního spisu nevyplývá, že by systém vysílání MMDS na relevantním trhu vůbec byl nabízen. To nebylo ostatně ani žalobcem tvrzeno, resp. zpochybňováno. Lze v tomto případě usoudit, že to neovlivní úvahy o monopolním, resp. s výhradou okrajového působení systému vysílání MMDS, dominantní postavení na trhu, jak bude uvedeno níže. Ovšem z hlediska perspektivy může tento způsob šíření TV signálu být pro účely zjišťování zastupitelnosti zboží relevantní. To se týká i systému MVDS. V rozhodném období nebyl TV systém vysílání MMDS či MVDS žalovaným na relevantním trhu registrován, případně ani jiný ještě modernější produkt. Argumentem svědčícím o faktické nezastupitelnosti TKR je i výsledek tzv. 5-ti % testu, tedy průzkumu mezi uživateli kabelové televize, kteří i při 5% zvýšení ceny nepřejdou k jiné formě TV programu. To podporuje názor, že nabídka, která by TKR reálně zastoupila, chybí.

Geografický trh lze definovat tak, že věcně zaměnitelné zboží je zaměnitelné i z hlediska teritoriální dosažitelnosti, že existuje reálná substituce tohoto zboží věcně zastupitelným zbožím dodávaným do takové oblasti, která je při charakteru daného zboží běžnému spotřebiteli dostupná. Přitom právě charakter zboží je významným kritériem pro správné posouzení geografického trhu. Je nepochybné, že jinak bude rozsáhlý trh s pečivem a jinak trh se spotřební elektronikou. Ne jinak je tomu s trhem služeb. Nabízená služba má

odlišný charakter, neboť její poskytování není z hlediska konkrétního spotřebitele obvykle nahodilé, ale naopak pravidelné a trvalé. Služba je spotřebiteli poskytována nepřetržitě od počátku vzniku smluvního vztahu. Její zvláštnost spočívá i v tom, že pro značné pořizovací náklady je zapotřebí získat jistého, ne nevýznamného počtu spotřebitelů, což má vliv na úvahy konkurence vstoupit na stejný trh.

Žalovaný přesně jistil lokality, v nichž žalobce provozuje svou činnost a také místa, na nichž působí jiní provozovatelé KTV. Je namístě hledat konkurenci na geograficky vymezeném relevantním trhu, neboť tam se mohou setkat nabídky od více soutěžitelů. V daném případě je trh určen územím : Liberec, Dolní Bousov, Mladá Boleslav, Karlovy Vary, Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Železný Brod, Tanvald, Nový Bor, Ústí nad Labem a Most. Soud má za to, že územní vymezení trhu je pro zvláštnost poskytované služby danou technickými podmínkami (položení kabelů a zavedení rozvodů do domu a zřízení účastnických zásuvek) dáno nejméně položením kabelů paralelně s kabely konkurence. Ze správního spisu vyplývá, že byt je dána přítomnost jiných kabelových společností v týchž obcích, lokality v nichž působí (městské části) se liší. Proto je nelze považovat za konkurenci, neboť postrádají schopnost v témže čase poskytnout zastupitelnou službu. Žalovaný tedy vycházel správně ze situace existující a trvající v rozhodném, tedy zjišťovaném období. V tomto případě zaujímá žalobce postavení na trhu ohraničeném těmi lokalitami, na nichž provozuje svou činnost - provoz TV vysílání. Označení takového soutěžitele, který vysílá jen na určitém území, za monopolního, je při splnění dalších zákonných podmínek možné, avšak jen pokud se týká jeho chování výlučně na území a pro území, kde tyto dodávky zajišťuje. Jde o lokality, na nichž v rozhodné době vysílání probíhalo. Proto je také zjištění geografického trhu, jak jej provedl žalovaný, dostačující.

V období, ve kterém k jednání posuzovaném žalovaným došlo, totiž léta 1996 až 1997, se okolnosti podstatné pro určení postavení žalobce na trhu zásadně nezměnily. Žalobce působil na trhu vždy odlišným od zbylých konkurentů ve smyslu shora popsáném. To se týká i období roku předcházejícího sledovanému období, což je dáno zvláštností tohoto zboží, totiž existencí kabelové sítě. Lze tedy uzavřít, že v období let 1995 až 1997 neexistovala taková konkurence v nabídce poskytování služby TKR žalobcem, která by byla schopna zpochybnit monopolní, resp. výrazně dominantní postavení žalobce na trhu. Žalovaný nepochybil, jestliže sledoval období, ve kterém žalobce toto postavení na trhu měl.

Pro posouzení postavení soutěžitele na trhu může být významná i otázka právních a faktických možností na trh vstoupit. V tomto případě bylo ve sledovaném období dostatečně prokázáno, že spotřebitelé neměli na trhu žádný substitut, který by mohl službu TKR zastoupit. Že tato situace nemusí být nutně daná do budoucna, nelze s ohledem na technický pokrok vyloučit, nelze vyloučit ani registraci vydanou dalšímu provozovateli TKR pro stejnou lokalitu. Žalovaný tedy nepochybil, jestliže chování žalobce posuzoval jako jednání monopolisty.

Posouzení námitky žalobce, zda bylo správně užito generální klauzule, či mělo být jednání žalobce subsumováno pod § 9 odst. 3 písm. a) zákona, soud předznamenává, že příklady uváděné pod písmeny a) až d) citovaného ustanovení mají toliko demonstrativní a ilustrační charakter. Při formulování samostatné skutkové podstaty zneužití postavení na trhu jde o aplikaci zákonného ustanovení obsahujícího neurčitý právní pojem - zneužívání monopolního nebo dominantního postavení soutěžitelem, který je v citovaném paragrafu vymezen příkladným výčtem, tedy rozsah tohoto pojmu není vyčerpán a orgán, který jej aplikuje, může pod něj podřadit i další jednání soutěžitele. Může tak učinit i tehdy, má-li za to, že konkrétní jednání soutěžitele bude tak výstižněji popsáno, mj. i s ohledem na

případné uložení zákazu pokračovat v takovém chování. Ustanovení § 9 odst. 3 písm. a) vyzdvihuje vztah k jiným účastníkům trhu, zvláště co se týká vynucování plnění, jež je v době uzavření smlouvy v nápadném nepoměru k poskytovanému protiplnění. Žalovaný akcentuje konečné spotřebitele a vynucování uzavření nových smluv, jejichž nevýhodnost spatřoval, jak plyne ze zdůvodnění jeho rozhodnutí, v tom, že uživatel KT nemá již mít možnost posoudit oprávněnost zvýšení ceny. Formulace této skutkové podstaty je taková, že odlišuje od sebe skutek popsáný v § 9 odst. 3 písm. a) a ten, jenž je uveden ve výroku rozhodnutí tím, že výstižněji s vazbou na důvody rozhodnutí poukazuje toliko na nevýhodnost nové smlouvy, nikoli na nápadný nepoměr k poskytovanému protiplnění. Žalovaný specifikoval nepřiměřenost podmínek ve smlouvách poukazem na ustanovení bodu 5.5 smlouvy o provozu a užívání sítě TKR, pojednávající o oprávnění žalobce jednostranně provést změnu ceny programové nabídky (srovnej stranu 564 a 567 správního spisu), aniž by o změně cen za programovou nabídku byla uzavírána dohoda. Žalovaný nebyl povinen se vyjadřovat k otázce nepřiměřenosti použitých a vytýkaných formulací smlouvy v obecné rovině, jak mu to vytýká žaloba, neboť řešil zcela konkrétní případ vztahu uživatelů KT, kteří již měli uzavřeny smlouvy o provozu a užívání sítě a TV kabelových rozvodů a žalobce, který měl dle žalovaného vyvíjet tlak na uzavření nových smluv, jež měly být pro uživatele nevýhodnější. Výslovně se na straně šest napadeného rozhodnutí hovoří o vynucování uzavření nové smlouvy. Proto řešit hypotetickou otázku, zda řečená podmínka je nepřípustná jen jde-li o nový návrh či jde-li o jakoukoli smlouvu, není nutné.

Žalovaný v celém rozhodnutí nevyslovil, že by zvyšování cen za poskytované služby bylo zneužitím postavení na trhu. Souhlasí s názorem, že zvyšování cen v důsledku inflace a nákladů je všeobecný úkaz, se kterým je třeba počítat při uzavírání smluv. Rozhodnutí se nemá týkat posouzení výše ceny, ale způsobu změny smlouvy (srov. s. 3 rozhodnutí). Tím je nad veškerou pochybnost

vyvrácena námitka dovozující, že samotné zvyšování cen bylo považováno za zneužití ve smyslu § 9 odst. 3 zákona.

Žaloba poukazuje na existenci bodu 5.4 smlouvy, v němž je stanoveno, že o změně výše poplatku bude uživatel předem informován buď formou letáku nebo oznámením ve videoprogramu s možností vypovědět smlouvu v jednoměsíční lhůtě dle bodu 6.2 smlouvy. Tím rozporuje stanovisko žalovaného, který se ve svém rozhodnutí zmiňuje jen o ustanovení bodu 5.5 smlouvy, který pojednává o oprávnění provést jednostranně změnu výše ceny. To však neodpovídá skutečnosti, neboť žalovaný se na straně 4 rozhodnutí zabývá nejen bodem 5.5 smlouvy, ale i bodem 5.6 a 5.4 ve vzájemné vazbě. Vyvozuje z toho, že samotným oznámením změny poplatku nedochází ke změně smlouvy, neboť jde o návrh změny smlouvy, a že k její změně dochází teprve souhlasem k tomuto návrhu ze strany uživatele, vyjádřeným konkludentním činem (úhradou zvýšeného poplatku). Z toho dovodil, že nedošlo k porušení § 493 o.z.. Žalovaný ale postihuje žalobce za vynucování uzavření nové smlouvy, kterou, jak uvádí v důvodech rozhodnutí (strana 7), by uživatelé KT neuzavřeli, kdyby jim nebylo sděleno, že v takovém případě bude stávající smlouva vypovězena. Přenesení pozornosti na bod 5.4 smlouvy se nutně nemusí zobrazit ve změně náhledu žalovaného na správnost postupu žalobce, jak bylo popsáno shora. Žalovaný není, zdá se, srozuměn s tím, že není dána uživateli KTV informace o důvodech zvýšení poplatku a možnost si jeho správnost a důvodnost ověřit. To je rovina, s níž se námitka žalobce vůbec neprotíná.

I když je možné, aby se ti, jejichž práva byla nedovoleným omezením soutěže porušena, sami domáhali nápravy soudní cestou dle § 17 zákona, v žádném případě nelze toto ustanovení vykládat jako překážku postupu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže podle § 11 zákona. Paragraf 17 má na mysli uplatnitelné nároky soukromého charakteru, v nichž se neuplatňuje veřejný zájem. Zákon o ochraně hospodářské soutěže je normou veřejného práva, neboť veřejným je

nepochybně i zájem na fair soutěžním prostředí. Vždyt předmětem ochrany není v prvním plánu soutěžitel či spotřebitel, ale hospodářská soutěž jako významný ekonomický fenomén. Ustanovení § 11 zákona obsahuje veřejnoprávní prostředky, jejichž použití je v kompetenci Úřadu. V daném případě není nastolena problematika řešení pozitivního kompetenčního konfliktu mezi žalovaným a soudem postupem dle § 17 zákona. Žalovaný nevykročil ze své pravomoci, když ve věci jednal a rozhodl, neboť k tomu byl zřízen a byly mu svěřeny odpovídající pravomoce. Soutěžním právem je postihováno unfair jednání za situace, kdy na jeho utváření neexistuje adekvátní tržní tlak konkurence.

Soud neshledal, že by žalovaný založil žalobci povinnost zaručit ve smlouvě právo zákazníka ověřovat si správnost a výši poplatků. Práva a povinnosti lze ukládat toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod (čl. 4 odst. 1 LZPS) a současně platí, že každý může činit co není zákonem zakázáno a nikdo nesmí být nucen činit co zákon neukládá (čl. 2 odst. 3 LZPS). Práva a povinnosti lze určit ve správním řízení ve výroku rozhodnutí, který je také jako jediná část rozhodnutí vykonatelný. Napadené rozhodnutí však ve svém výroku neobsahuje uložení žádné povinnosti, pouze dle § 11 odst. 1 písm. d) zákona zakazuje pokračovat ve zneužívání monopolního postavení. Uložení povinnosti nelze vyvodit ani z důvodů rozhodnutí, neboť žalovaný jen formuluje svou představu, jak by mohla být smlouva koncipována, aby ji Úřad nepovažoval za narušující zákon. Naopak, nic nebrání tomu, aby žalobce postupoval i jiným způsobem v mezích vyplývajících z obsahu odůvodnění rozhodnutí. To je třeba chápat jako vodítko a argument podporující výrokovou část rozhodnutí. Žalovaný směřuje k zákazu určitého chování, jehož znaky charakterizuje v důvodech rozhodnutí, neformuluje však žádnou závaznou představu, jež musí být žadatelem naplněna. Zůstává v rovině úvah, co by ještě mohlo být únosné pro to, aby Úřad nezasahoval.

Žalovaný popsal způsob jednání žalobce, které považoval za vynucování uzavření smluv (č.l. 568 správního spisu), a to výpověď původní smlouvy o provozování sítě TKR jako reakci na neuzavření nové smlouvy. Žalovaný poukazuje na listy č. 206 a 261 správního spisu. Zákon sám nepracuje s pojmem tísně či nápadně nevýhodných podmínek. Jestliže tedy žalovaný sám neformuloval porušení zákona tak, že šlo o tíseň na straně spotřebitele, není nutné se zabývat jinými právními aspekty, než-li právě těch pojmů a důvodů, které byly použity pro stanovení skutkové podstaty správního deliktu.

Možnost uživatele KTR opatřit si náhradní příjem TV vysílání je limitována zastupitelností KTR.

Žalovaný dovozoval, jaké výhody měly být uživatelům odňaty (s. 8 rozhodnutí), když stavi proti sobě obsah nové smlouvy a původní, uzavírané před 1.4.1996, podle níž bylo přípustné zvýšení pravidelného poplatku za dodávku programové nabídky limitováno (nesmělo překročit zvýšení nákladů provozovatele, šlo-li o licenci na rozšířenou programovou nabídku, nebo nesmělo toto zvýšení překročit výrazně hranici zvýšení nákladů provozovatele, šlo-li o licenci na základní programovou nabídku) a muselo být prokázané.

Soud zastává stanovisko, že poukaz žalovaného na čl. 3j Směrnice EU č. 93/13 EHS nebyl chybný, neboť Úřad se zabýval zneužitím pouze v rozsahu citovaného ustanovení, když nehodnotil jako zneužití samotné znění smlouvy, ale to, že někdo měl být nucen přistoupit na jinou, novou smlouvu. Uvedená Směrnice pojednává o nekalých ustanoveních ve spotřebitelských smlouvách a v příloze obsahuje demonstrativní výčet podmínek, které mohou být shledány jako unfair. Mezi ně patří mj. pod písmenem j) možnost, aby prodejce nebo dodavatel změnil podmínky smlouvy jednostranně, bez platného důvodu, který je specifikován ve smlouvě. Pod písmenem l) jde o možnost, aby cena zboží byla určena v momentě dodávky, nebo aby prodejce zvýšil cenu, v obou případech bez udělení odpovídajícího

práva zákazníkovi zrušit smlouvu, pokud výsledná cena je příliš vysoká ve vztahu k ceně dohodnuté, když byla smlouva uzavřena. I pro tento případ platí, že žalovaný akcentoval vynucování nové smlouvy, kterou však popsal rozdílným způsobem ve výroku rozhodnutí a jinak a obšírněji v důvodech onoho rozhodnutí.

Soud považuje za oprávněnou výtku žalobce, pokud jde o nejasnost a neurčitost bodu 2 výroku s ohledem na důvody rozhodnutí. Přesněji, bod 2 výroku způsobuje, že nemůže obstát ani bod 1 výroku, který formuluje důvod, pro který je jednání žalobce považováno za protisoutěžní. Existuje zde totiž rozpor mezi výrokem, který řečenou novou smlouvu charakterizuje jako smlouvu neobsahující vůbec žádné odůvodnění možnosti provést jednostranně změnu výše ceny, ale na druhé straně v důvodech rozhodnutí se poměrně obsáhle zabývá textem obou smluv, původní a nové, a jejich porovnáním a je z toho zřejmé, že nová smlouva vyjmenovává důvody, pro něž lze cenu zvýšit. Obdobně je v rozhodnutí popisováno jednání žalobce, v němž spatřuje žalovaný vynucování uzavření smlouvy, výrok však konkrétní formu vynucování postrádá. Není z něj tedy patrné jakého jednání se má žalobce do budoucna zdržet, aby jeho postup nemohl být označen za vynucování a jaké jsou to smlouvy, jejichž uzavření nesmí vynucovat. Z tohoto důvodu soud nemohl řešit meritorně otázku, zda došlo ke zneužití monopolního postavení žalobce, a proto se omezil toliko na posouzení rámce, v němž žalovaný rozhodoval, s ohledem na posouzení důvodnosti žalobních námitek.

Rozhodnutí soud považuje na nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, neboť výrok nelze vykonat pro jeho nepřesnost a interpretační nejednoznačnost a také proto, že není založen bezesbytku na důkazech, které jsou v rozhodnutí hodnoceny.

Vzhledem k těmto důvodům rozhodnutí tak, jak bylo napadeno žalobou podle § 250j odst. 2 o.s.ř. soud zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 250f o.s.ř.).

Výrok na nákladech soudního řízení se opírá o § 250k odst. 1 o.s.ř. a vychází ze skutečnosti, že žalobce měl v řízení úspěch. Proto mu také byla přiznána proti žalovanému náhrada nákladů řízení v částce 3.150,- Kč, která představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 1.000,- Kč, odměnu právního zástupce za 2x úkon právní pomoci po 1.000,- Kč a režijní paušál 2x 75,- Kč, tedy celkem 3.150,- Kč. Tuto částku soud uložil žalovanému zaplatit k rukám právního zástupce žalobce v přiměřené lhůtě do 30-ti dnů od právní moci rozhodnutí s ohledem na délku trvání bankovních operací.

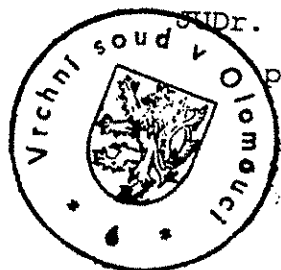
P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Olomouci dne 4. ledna 1999

Za správnost vyhotovení :

P. Oklešťková

Oklešťková

Dr. Václav Novotný, v.r.

předseda senátu

Joštova 8, Brno			
Došlo:	17-02-1999		
Číslo:	1296/99	Vyřizuje:	78/98/12001
Přílohy:			

2 A 8/98 - 53

U S N E S Ě N Í

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v právní věci žalobce Kabel Plus Severní Čechy a.s., se sídlem 460 31 Liberec 3, Sázavská 2, zastoupené JUDr. Jindřiškou Munkovou, advokátkou se sídlem 170 00 Praha 7, Veletržní 19, proti žalovanému Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Joštova 8, Brno, o žalobě na přezkoumání rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 23.6.1998 č.j. R 34/97,

t a k t o :

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 4.1.1999 č.j. 2 A 8/98-20 se ve výroku II. opravuje tak, že správně zní : „Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 3.150,- Kč, a to do 30-ti dnů od právní moci rozsudku“.

O d ů v o d n ě n í

Rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 4.1.1999 č.j. 2 A 8/98-20 bylo rozhodnuto o žalobě žalobce ve věci přezkoumání rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 23.6.1998 č.j. R 34/97 tak, že toto rozhodnutí bylo v bodech 1 a 2

zrušeno a věc žalovanému vrácena k dalšímu řízení. Žalovaný byl přitom povinen zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 3.150,- Kč, a to do 30-ti dnů od právní moci rozsudku. Přitom v rozporu se zněním výroku rozsudku, tak jak byl vyhlášen dne 4.1.1999, došlo v jeho písemném vyhotovení k písařské chybě, kdy namísto částky 3.150,- Kč bylo uvedeno toliko 3.15,- Kč, ačkoli v odůvodnění rozsudku je uvedena správná částka 3.150,- Kč a také vyčísleny úkony, které tvořily náklady řízení žalobce. Písařská chyba tedy spočívala toliko v tom, že na posledním místě čísla chyběla číslice nula. Protože jde o zřejmou nesprávnost, byla podle § 164 o.s.ř. provedena oprava tímto usnesením.

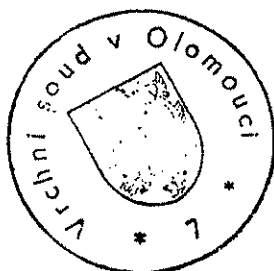
P o u č e n í : Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný (§ 250s odst. 1 o.s.ř.).

V Olomouci dne 12.2.1999

Za správnost vyhotovení :

P. Oklešťková

Oklešťková

JUDr. Václav Novotný, v.r.

předseda senátu